

## เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราพูดกัน เวลาเราว่า เวลาเมื่อวานพระบอกว่าพระอ่านกฎหมายออก แล้วอ่านกฎหมายเป็น เราอ่านหนังสือกันนะ เราได้แต่อ่านออก แต่เราไม่เข้าใจความหมายไง ถ้าความหมายอันนั้นเราไม่เข้าใจ เราก็จะตีความไม่ออก แล้วเราก็ตีความไม่ได้ อ่านพระไตรปิฎกก็เหมือนกัน ถึงบอกว่า เวลาว่าต้องศึกษานะ ให้ได้บาลีมา พอได้บาลีมานี้จะไขพระไตรปิฎกได้หมดเลย

ไขพระไตรปิฎกกับไขกิเลสมันคนละอันกัน ถ้าไขพระไตรปิฎกแล้วเข้าใจ ชำระกิเลสได้ ถ้าสิ่งนั้นแล้ว เวลาถ้าผู้ที่เรียนมา ๘ ประโยคมากมายเลย ๘ ประโยค เขาแต่งบาลีได้นะ เขาทำอะไรได้ เขาเข้าใจพระไตรปิฎกหมดเลย ไปถามหลวงปู่ฝั้น ๘ ประโยค นี่ถามหลวงปู่ฝั้นเลย “ผมนี้จบ ๘ ประโยค ผมรู้ไปหมดเลย พระไตรปิฎกนี้ผมเข้าใจหมดเลย แต่ผมปฏิบัติไม่เป็นแล้วผมปฏิบัติไม่ได้ ให้ผมทำอย่างไร” ถามหลวงปู่ฝั้นนะ

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า “ให้กำหนดที่ทุกข์ลิ” ให้กำหนดลงมาที่ทุกข์ ทุกข์นี้เรากำหนดมาที่ทุกข์ ทุกคนต้องมีทุกข์อยู่ เพราะศาสนาเราสอนเรื่องการดับทุกข์ “ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ และทุกข์ดับไป” ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ และทุกข์ดับไป แล้วทุกข์ก็บีบบีบไฟสัวโลก บีบบีบไฟใจของเราทุกๆ คนให้มีแต่ความทุกข์ไป เราพบพระพุทธศาสนา หลักเกณฑ์ของศาสนานี้สอนเรื่องทุกข์ เรื่องของการดับทุกข์ เหตุแห่งการดับทุกข์ ทุกข์ดับเพราะเหตุ เหตุเพราะสิ่งใด ที่ครูบารออาจารย์ถนอมรักษากัน ถนอมรักษากันตรงนี้ไง แต่ในเมื่อคนที่ศึกษากันแล้วมันไม่เข้าใจถึงธรรมนี้ มันก็แบบว่าเข้าไปแล้วมันไม่เห็นธรรมไง

ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต จะกราบตถาคต จะรักศาสนามาก ธรรมและวินัยนี้เชิดชูด้วยชีวิตเลย แต่ถ้าเข้าไปศึกษา เข้าไปเล่าเรียน ถึงบอกว่า ให้สัมผัสกันว่าพระปฏิบัติมาที่วิว มา

อะไร นี่เขารู้ว่ากันอย่างนั้น เพราะเขาไม่เชื่อกัน เพราะเราเคยเห็น เราชุดงค์ไป เขาบอกพวกนี้มา เทียว...จริงอยู่ การประพฤติปฏิบัติ คนส่วนใหญ่มันก็มีมาก ผู้ที่เห็นว่าเขาแบกกลดแบกบาตรออกไป เราที่แบกกลดแบกบาตรเดินไปตามถนน การชุดงค์ไปบนถนนหนทางอย่างนี้มันไม่ใช่ชุดงค์ หรือ

ถ้าการชุดงค์ ถ้าเราไปได้ ไปรดได้เราก็ไปรด ถึงที่สุดแล้วเข้าป่าไป ไปในป่ามันจะไปเห็น นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ ไปในที่สงัด ที่เดียว ที่ที่โลกเขาไม่ต้องการ ที่นั้นนะ มันจะทำให้เราคิดมาก คนคนเดียวถ้าอยู่คนเดียวนี้ระวังความคิดของตัวเอง เราอยู่ในสังคมนี่เรานอนใจนะ โลกเป็นสัตว์สังคม เราอยู่กับสังคม อาศัยสังคม แล้วสังคมนี้อาศัยกฎหมายเพื่อจะให้ สังคมนั้นมีความสุขสงบร่มเย็น นี่กฎหมายมันก็มีส่วนหนึ่ง แล้วกิเลสมันอยู่ในหัวใจ มันก็นอนอยู่ในหัวใจ เห็นไหม เราไม่กลัวอะไรเพราะเราอยู่ในสังคม มันอบอุ่นใจ ความอบอุ่นของกิเลส กิเลส มันหลอกขนาดนั้นนะ

แต่ถ้าเราเข้าป่า เราไปอยู่ในที่วิเวก พระพุทธเจ้าสอนให้เทียวป่าช้า ไปดูซากศพ ไปดูสิ่งต่างๆ สิ่งนั้นมันเป็นความจริงใจ เวลาคนเขาพูดเป็นโวหาร ทางโลกเขาพูดให้ตกลงกันว่าเวลาเขาตายแล้วอย่าเอาเขาไปป่าช้านะ อย่าเอาเขาไปเผานะ เขากลัวผี...นี่เวลาเขาพูดเขายังพูดได้ว่าเขาตายแล้วเขายังกลัวผี แต่เวลาเขาตายไปแล้วเขาเป็นอะไรไป ซากศพมันเป็นอะไรไป

แต่เรามีชีวิตอยู่ เอาสิ่งที่ว่าเราตายแล้ว เรากลัวผีนี้ สิ่งทีกลัวผีนี้คือใจมันกลัว คนตายแล้ว ซากศพมันไม่มีความหมายหรือ เพราะว่ามันไม่มีชีวิต แต่เวลาเราไปเทียวป่าช้านี้ ร่างกายนี้มันทำให้หัวใจนี้ไปด้วย มันพาให้หัวใจไปใจ เพราะเราเดินไปนี้หัวใจไปด้วย สิ่งทีกลัวผี กลัวความสงัด ความวังเวงนี้ เราชุดงค์เพื่อเหตุนี้ไป ไปในที่สงัด ไปในที่เปลี่ยว ไปในที่อย่างนั้น แล้วมันจะเห็น ความคิดของตัวเอง เห็นความกังวลของตัวเอง เห็นความตกใจของตัวเอง ความกลัวต่างๆ มันกลัวขึ้นมา ความกลัวนี้มันเกิดขึ้นจากอะไร

ทุกข์มันเกิดจากตรงนี้ ทุกข์เวลาถ้ามันอยู่ในหมู่คณะ มันอยู่ในสิ่งที่คลุกเคล้านะ มันจะไม่เห็นความกลัวนี้ มันจะนอนใจ แล้วมันก็พลิกแพลงไป เห็นไหม เบียดเบียนกัน ทำลายกัน ทำทุกอย่าง เพราะอะไร เพราะทุกคนมีกิเลส กิเลสในหัวใจนี้มันย่ำยีทุกหัวใจ มันย่ำยีหัวใจของเราเนะ มันอยู่บนใจ อยู่บนความรู้สึกของเราเนะ เราทุกคนรู้จริงใจใหม่ที่เราทุกข์ หนึ่ง...สอง ทุกคนรู้ว่าเราทำอย่างนี้ไม่ดี หนึ่ง เวลาทำแล้วไม่ดี...นี่มันก็พอใจทำ มันอยากทำ ต้องมีศีลเข้ามากำหนด

มันบีบบีบไฟดวงใจดวงนั้นไง มันบีบบีบไฟใจดวงนั้น แต่ใจดวงนั้นมันไม่เห็นกับมัน มันก็เลยเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วมันก็ไปเอาเปรียบสังคม เอาเปรียบคนอื่น นี่ก็เลยมันบีบบีบไฟใจดวงนั้นนะ ใจดวงของเรานี้ถ้าไปอยู่ในที่สังัด มันเบียดเบียนใครไม่ได้ มันก็มาเบียดเบียนตนเอง เพราะมันอยู่คนเดียว มันจะไปอ้างอิงพึ่งพาอาศัยคนอื่นไม่ได้ พอพึ่งไม่ได้มันก็ย้อนกลับมา พอย้อนกลับมามันก็มีความวังเวง ความวิเวก มันก็เริ่มกลัว พระออกปฏิบัติออกธุดงค์เพื่อเหตุนี้ เพื่อค้นคว้าหาตัวเองไง

อยู่ในหมู่ในคณะนี้ ถ้าเราถือตัวเองอยู่ในที่ส่วนตัวของเรามันก็พอคิดได้ มันก็พอเป็นไป แต่มันก็มีความกังวล เห็นไหม นิวัตรธรรม ๕ ความกังวล ความเกาะเกี่ยว ความข้องใจนี้มันก็เกาะเกี่ยวไป แต่ถ้าไปอยู่ในป่า มันไม่มีโดยธรรมชาติ มันจะไปเกาะเกี่ยวไปกังวล มันไม่หลอกตัวเอง ใจ ภาพนั้นมันไม่เห็นตัวเอง มันก็ต้องอยู่สภาวะแบบนั้น นี่จะค้นคว้าหากิเลส อย่างนี้ไปเที่ยวหรือไปชำระกิเลสของตัวเอง แต่พระส่วนใหญ่เวลาทำมันก็มีส่วนที่ว้าเหว่หายไปๆ เขาก็ไม่เชื่อกัน สิ่งที่ไม่เชื่อกัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมากมายมหาศาลเลย แล้วจะออกมาได้ก็องค์ละ สิ่งที่เป็นไป แต่เราก็ต้องสงวนรักษานะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนี้แทบจะไม่อยากจะสอนใครเลย เพราะใครจะรู้ได้แบบนี้ๆ แต่เสร็จแล้วก็มีความรู้ได้ แล้วก็สอนเฉพาะคนๆ นั้น เจาะจงใจ เล็งญาณนะ สัตว์โลก สัตว์ดวงไหนมันมีโอกาสน้องอุทิสมาจะฆ่าแม่อยู่แล้ว ถ้าอุทิสมาฆ่าแม่ นี่อนันตริยกรรมกรรมอันมหาศาล คือฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ ฆ่าพระอรหันต์ ทำให้สังฆ์แตกแยก จะไม่สามารถทำให้ใจดวงนี้เข้าถึงธรรมได้เลย “โอกาสของอุทิสมานี้จะเสียไปถ้าเราไปช้ากว่านี้” ถึงต้องไปทรมานอุทิสมาก่อน แล้วได้อุทิสมา นี่กลับใจขึ้นมาประพฤติปฏิบัติ พระอุทิสนี้เป็นพระอรหันต์นะ นี่ฆ่าคนมา ๕๕๕ ศพ แต่เพราะความหลงผิด สิ่งที่หลงผิดคือความยึดมั่นถือมั่นอันนั้นผิด แต่เวลาพลิกกลับมา สิ่งนี้ทำให้ใจดวงนี้สะอาดได้ แต่กรรมมหาศาลเลย กรรมที่ว่าเคยฆ่าคนไว้ ๕๕๕ ศพ ไปบิณฑบาตที่ไหนก็แล้วแต่ เวลาเขายืนยก เขาทำอะไร หินก้อนนั้นมันก็บังเอิญจะต้องมาโดนศีรษะของพระอุทิสมา จนพระอุทิสมานี้ไปรำพึงกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปบิณฑบาตกลับมาเนื้อเลือดไหลโชกเลย นี่เลือดออก ทุกข์มากๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอุทิสมานะ “อุทิสมา อย่างมากเธอก็แค่เลือดตกยางออก แต่เธอเคยฆ่าเขาทั้งชีวิต”

พระองค์คุณิมาลได้สติขึ้นมา มันก็ไม่ค่อยเนื้อต่ำใจสภาวะแบบนั้น สิ่งที่เราเคยหลงผิดแล้ว  
ทำไป อันนั้นมันเป็นอดีต แก่ไม่ได้เลย แต่กรรมมันมีใจ กรรมมันมี มันก็ต้องเข้ามากระทบกับ  
ร่างกายนั้น แต่หัวใจของพระองค์คุณิมาลเป็นพระอรหันต์นะ เข้าถึงหัวใจไม่ได้ แต่ทำไมมีความ  
น้อยเนื้อต่ำใจละ ความน้อยเนื้อต่ำใจ ความคิดนี้มันมีเป็นขั้นๆ ภารา หเว ปญจกฺขนฺธา ขั้นอันที่ว่  
ใช้ความคิด เห็นไหม

ถ้าอย่างนี้ ดูจากหลวงตาสิ เวลาคิดขึ้นมาเรื่องช่วยโลกช่วยสงสารนี้ ทำไมยืนขวางเขาละ  
นี่ยืนขวางเขา เมื่อวานนี้ฟังกับหมู่คณะ หลวงตาบอกว่า เราจะใช้ธรรมสอนโลก เราจะใช้ธรรม  
สอนโลก จะใช้กรณีนี้ให้เป็นกรณีว่าใช้ธรรมสอนโลก ให้เขาเห็นสภาวะธรรมว่าธรรมเป็นสภาวะ  
จริงแบบนั้น แต่มันหนักหนาสาหัสสาครรจ์ เพราะอะไร เพราะเรามองไม่เห็นทางออกเลย เห็น  
ไหม มองไม่เห็นทางออก นี่ทำไมท่านไม่ปล่อยละ ในเมื่อสิ่งที่เป็นเรื่องหนักหนาสาหัสสาครรจ์นี้  
รับไว้ทำไม? เพราะมันไม่ใช่กิเลสของท่าน กิเลสของท่าน ท่านชำระกิเลสของท่านออกไปแล้ว คือ  
ว่าธรรมของท่าน คือความเห็นของท่าน ความถูกต้องของท่าน แล้วท่านต้องสงวนรักษาสิ่งนี้

แต่โลก ความเป็นไป เห็นไหม อ่านกฎหมายออก อ่านกฎหมายเป็น คือดีควมอย่างนี้มัน  
ผิดตามกฎหมาย แต่กระแสนของโลก “สังฆราชเป็นผู้ที่ชราภาพแล้ว สังฆราชเป็นผู้ที่เจ็บไข้ได้  
ป่วย”...อันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง เอามาอ้างไม่ได้ เป็นกระแสนของโลก มันก็ว่ากันไป แต่เวลาประชุม  
กันเขาบอกเลยว่าขอให้ทำถูกต้อง ถ้าองค์สมเด็จพระสังฆราชตั้งใคร เราก็ไม่ว่ากัน จะตั้งใคร จะ  
เป็นอย่างไร เราไม่คัดค้าน แต่การทำผิดกฎหมาย กฎหมายเป็นสิ่งที่จะทำให้สังคมนี้น่วมเย็น

สังคม เห็นไหม ทุกคนมีสิทธิ ธรรมใหญ่กว่ากฎหมาย ใหญ่กว่าทุกอย่าง เรามีสิทธิ สิทธิ  
เสรีภาพ ใครจะทำอะไรก็ได้ แต่พอร่างกฎหมาย กฎหมายนั้นก็ไปรอนสิทธิของคนในสังคมนั้น  
เช่น ทำให้เสียงดังเกินไป ทำอะไรเกินไป มันก็มีโทษตามกฎหมาย จะเล็กจะเบาจะน้อย นี่รอน  
สิทธิของตัวเอง แล้วถ้ากฎหมายนี้รอนสิทธิของตัวเอง ถ้ากฎหมายนั้นเขาใช้ตามกฎหมาย ตาม  
ความเห็นของเขา

นี่ธรรมและวินัย วินัยนี้หยาบมาก เวลามีปัญหาขึ้นมา ต้องตัดสินกันตามวินัยนะ ถ้าวินัยผิด  
กฎหมายต้องผิด แต่ธรรมใหญ่กว่า เช่น เวลาพระปฏิบัติ เวลาสวดปาฏิโมกข์กันอยู่ นี้อยู่ในวินัย  
เวลาสวดปาฏิโมกข์กันอยู่ สวดปาฏิโมกข์นี้ถ้าผิด นั่นเป็นโมฆียะ สิ่งที่ทำนั้นไม่มีผลเลย เป็น  
โมฆะทั้งหมดเลย

แล้วถ้าสงฆ์เขาไม่เข้าใจ เขาทำสิ่งนั้นผิดอยู่ เราอยู่ เราเป็นนะว่าอันนี้มันเป็นความผิด ถ้าเราคัดค้านไป สงฆ์นั้นเป็นพวกที่ว่าเป็นความเห็นผิดของเขา เขาเป็นมิจฉาทิฎฐิ ถ้าเราพูดไป มันจะมีความกระทบกระทั่งกัน เห็นไหม ให้ค้านไว้ในใจใจ สิ่งนี้ให้เราค้านไว้ในใจ เราไม่ยอมรับสภาวะธรรม คือว่าเราไม่ยอมเป็นอาบัติด้วย เราไม่ยอมร่วมกับสังคมอย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าสังคมนั้นผิด เราไม่สามารถต้านกระแสสังคมนั้นได้ ให้เราค้านไว้ เราไม่เห็นด้วย แล้วอยู่ในใจ อยู่ในใจของเรา เห็นไหม มันเป็นกรรมไง ธรรมคือความรู้สึก เป็นธรรมชาติอันหนึ่งที่ความรู้สึกอันต่างๆ ความถูกต้องอันบริสุทธิ์นั้น แต่กฎหมายนั้น สภาวะเขียนไว้อย่างนั้น แล้วสังคมยอมรับกฎหมายนั้น นี่สิ่งที่ว่ากฎหมายมันถึงหยาบกว่าใจ ถ้าตีผิดตีถูก ก็ยังมีส่วนหนึ่ง แล้วถ้าตามกฎหมายนั้นก็ยังหยาบอยู่

แต่ถ้าเป็นธรรม ธรรมถึงกว้างขวางมาก กว้างขวางหมายถึงว่า มันตามจิตใจนี้ไปแล้วแต่ในวิญญู ภูพชาติต่างๆ มันจะจับไปกับใจนั้น ใจจะเกิดดี เกิดชั่ว เกิดมีบุญกุศล เวลาเกิดขึ้นมา ทุกคนอยากเกิดเป็นลูกกษัตริย์ ทุกคนอยากเกิดเป็นลูกคนดี แต่ถ้ากรรมมันไม่ให้ผลอันนั้น มันจะเกิดมาได้อย่างไร คูตี คนทุกข์เข็ญใจนะ ลูกสิบคน สิบห้าคนนี่ มหาศาลเลย คนมั่งมีศรีสุขอยากได้ลูกมาก อยากได้มาก แต่กรรม เราไม่ได้ทำบุญอันนั้นไว้ เกิดมาเป็นลูกคนหบดี มีความสุขมาก เกิดขึ้นมาคาบช้อนทองช้อนเงินออกมา เขาก็มีคนคอยดูแลรักษา เราเกิดกันมาอยู่ตามอำนาจของเรา เกิดมาเราต้องเดินตามประสาของเราไป แต่มันเป็นสภาวะแบบนั้น

เวลาครูบารอจารย์ ผู้ที่สิ้นกิเลส หลวงปู่มั่นก็เกิดชายทุ่งชาหนา หลวงตาก็เกิดอย่างนั้นเหมือนกัน เกิดอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะประเทศอันสมควรไง เวลาสมควรโดยธรรม โดยธรรมต้องฝึกฝนขึ้นมาให้มีโอกาสได้ออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าเกิดเป็นลูกคนหบดีนี้จะออกได้ยากมาก สิ่งที่จะออกได้ยาก เพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นมันรัดไว้ ทุกจิตทุกดวงใจจะมีความเกาะเกี่ยวกันสภาวะของโลกเขา เกาะเกี่ยวกับสิ่งที่เราได้มา

แต่ถ้าเราเป็นสภาวะแบบนั้น มันเป็นไปไง สิ่งที่เป็นไป อำนาจาสนาเราถึงมองไม่เห็น เราไปเห็นแต่ว่าข้าวของเงินทองจะเป็นสิ่งที่เป็นสมบัติของเรา แต่ไม่เห็นธรรมในหัวใจ คุณธรรมในหัวใจอันนั้น ถ้าคุณธรรมในหัวใจอันนั้น นี่การสร้างสมมามันถึงมีโอกาสนในการบวชเณร ประเทศอันสมควร เกิดในพระพุทธศาสนา ประเทศอันสมควรอันหนึ่ง เกิดในประเทศอันสมควรที่ว่าจะได้ออกประพฤติปฏิบัติอันหนึ่ง

การออกประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม พระรัฐบาลนี้รวยมาก ลูกชายคนเดียว เวลาออกประพฤติปฏิบัติ นี่รวยมหาศาลเลย นิมนต์มาที่บ้านไง เอาเงินทองมากองไว้มหาศาลเลย ไว้บนบ้าน บอกว่า “ลูก ข้าวของเงินทองนี้ของลูกทั้งหมดเลย แล้วไม่มีใครดูแลรักษานี้จะให้ทำอะไร” กองท่วมหัวนะ

พระรัฐบาลบอกกับพ่อแม่แล้วว่า “ขอให้เอาทองนี้ถ่มลงไปแม่น้ำ” ให้ปลักลงแม่น้ำไปหมดเลย เพราะว่าใจของพระรัฐบาลมากกว่านั้นนะ แล้วพระรัฐบาลพูดถึงเป็นภาษิตไว้ “โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ” สิ่งทีเื่องของโลกมันพร่องอยู่เป็นนิจ จะมีมากมายขนาดไหน แต่มันไม่สามารถถมให้ใจดวงนั้นเต็มได้ ใจดวงนั้นจะมีมากขนาดนั้น มันก็ยังอยากได้ต่อไป ถมเท่าไรก็ไม่เต็มใจ แต่ธรรมในหัวใจของพระรัฐบาลนี้เป็นพระอรหันต์นี่ถมเต็ม สมบัติของโลกก็เป็นของโลก เวียนไปตามกระแสโลกนั้น แต่ธรรมในหัวใจนั้นไม่เวียนไปกับกระแสโลก สูดส่วนในใจนั้น เห็นไหม ธรรมและวินัยไง

หลวงตาถึงว่าจะอาศัยธรรมนี้สอนโลก แต่สอนโลกแล้วโลกจะรู้หรือไม่รู้มันก็เป็นไปนะ โลกไม่รู้ แต่ธรรมนี้เรามั่นใจ พระพุทธเจ้าสอนอะไร ธรรมต้องย่อมชนะอธรรม แต่กระแสของโลกเป็นสภาวะแบบนั้น เรายกษาของเราได้ เราทำของเราได้ แล้วแต่กำลังของเรา กำลังของเราเท่านั้นนะ เอวัง